СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, I.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 74. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 29 березня, 1934. VOL. XLII. No. 74. Jersey City, N. J., Thursday, March 29, 1934. THREE CENTS

ПАЛАТА ПОСЛІВ ПЕРЕГОЛОСОВУЄ ПРЕЗИДЕНТОВЕ ВЕТО

209 ДЕМОКРАТІВ ПРОТИ ДЕМОКРАТИЧНОГО ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт заветував „закон про видатки на незалежні уряди", котрий підніс значно користи для ветеранів, а палата послів зараз ухвалила відподною кваліфікованою більшістю уневажнити це вето.

При полосуванню над ветом за закон заявилися 310 конґресменів, проти закона, себто за вето, всього 72.

Була це перша справжня поражка для президента Рузвелта в конґресі. Між конґресменами, що голосували проти президента, були 209 демократів.

Тепер ветеранська „лобі" напружує всі сили, щоб сенат теж заявився за закон. Кошти закона на ветеранів виносять 228 міліонів на рік.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСУЄ ЗАКОН ПРО ПОБІЛЬШЕННЯ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт підписав ухвалений конґресом законопроект Бенисона, котрий уповажняє уряд добудувати американську воєнну фльоту до величини, дозволеної міжнародніми умовами між великими морськими державами.

Закон не каже, скільки уряд має на це видати гроша.

Підписуючи закон, президент сказав, що уряд не думає робити перегонів з іншими державами за будову фльоти, а тільки виконує своє право.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ НЕВДОВОЛЕНІ З АВТОМОБІЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

ВАШИНҐТОН. — Представники Американської Федерації Праці критикують текст умови в загроженім автомобільнім страйку, кажучи, що ця угода дає нову передишку для компанійних юній. Зорґанізоване робітництво знайшлося, кажуть лідери Федерації, в дефензивнім становищі, а підприємці здобули важні позиції.

Федерація Праці побоюється, що угода відібється зле на долі проекту сенатора Ваґнера.

СТРАЙК ШОФЕРІВ ЩЕ НЕ ПОЛАГОДЖЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Страйк шоферів таксівок, що вже був причиною багатьох заворушень, тревиє далі. Не зважаючи на зусилля міського уряду та окружної робітничої ради, нема виглядів на якунебудь угоду між спорячими сторонами в найближчих днях.

Підприємці відкинули пропозицію віддати справу представництва свобідному голосуванню між шоферами. Мейор приказав поліції не виходити проти страйкарів без палок.

НОВЕ ЗАРЯДЖЕННЯ ПРО ВОЖЕННЯ ПОЧТИ ПОВІТРЯМ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбув довшу конференцію з ґенеральним почтмайстром в справі повітрової почти. Постановлено віддати справу воження почти повітрям назад приватним підприємствам та оголосити конкурс на це воження ще перед ухваленням відповідного закона в конґресі. Уряд думає подавати до публичного відома всі подробиці цеї справи.

„НАЦІС" В АМЕРИЦІ ПЛЯНУЮТЬ ПРОТИБОЙКОТ.

НЮ ЙОРК. — У Йорквил Касино" відбулися збори „Ліґи Приятелів Німеччини", які радили над справою боротьби проти бойкоту німецьких товарів, котрий почали американські Жиди для протесту проти переслідуваня Жидів у Німеччині.

Карль Ніколай, один з німецьких лідерів в Америці, виступив з пляном протибойкоту: Німці мають бойкотувати всі ті фірми, котрі займаються бойкотом німецьких товарів.

Рівночасно постановлено на зборах перенести провід орґанізації з рук уроженців у Німеччині в руки американських уроженців.

СТРАЙК ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

КЕМДЕН (Ню Джерзі). — Через страйк у фабриці Нюйорської Компанії для Будови Кораблів задержалася робота коло будови 7 воєнних кораблів для американської фльоти.

КРІВАВІ ВИБОРИ.

КАНЗАС СІТИ. — Підчас виборів міського уряду прийшло до крівавих бійок. Ґенґстери, наняті „малою Тамані" цього міста, пострілили машиновими крісами кількоро людей, чоловіків і жінок. Два ранені вмирають.

ЗА ЗАГОВІР МОЗКОВОГО ТРОСТУ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Ґамилтон Фиш Молодший каже, що між прибічними дорадниками президента є багато соціялістів.

Д-р Вірт, суперінтендент шкіл в Індіяні, попирає заходи конґресменів зарядити слідство над його ревеляціями про заговір „мозкового тросту".

ФІЛЬМОВА СТУДІЯ В. АВРАМЕНКА.

При Школі Українського Національного Танку Василя Авраменка відкривається фільмова студія, яка поміщена в домі під ч. 30 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку. Фільмова студія має на ціли збирати картини з українського життя і обмінюватися ними з ріжними американськими підприємствами.

СКІЛЬКИ ЗНИЩЕНО КАВИ В БРАЗИЛІЇ.

Часописи подають, що до 15. лютого ц. р. знищено в Бразилії 26,401,158 мішків кави. 15,084,440 мішків припадає на Сан Павло, а решта на порт Сантос.

НЕБАЖАНІ.

В історії іміґраційного руху в Бразилії перший мабуть раз стрічаємося з новим терміном: небажаний елемент.

З ласки Союза Націй мають приїхати до Бразилії 20 тисяч сирійських родин. Певна частина бразилійської суспільности, не виключаючи і послів до Установчих Зборів, непогоджується з плянованою сирійською іміґрацією, вважаючи її під багатьома оглядами для Бразилії шкідливою. Парана в сирійському питанні найбільше заінтересована, бо, як відомо, та нова іміґраційна маса має осісти на її північних землях. Тому й не диво, що в цьому стейті підносяться проти неї дуже поважні та численні голоси протесту. Останніми часами вислали відповідний протест до голови Тимчасового Уряду в Ріо де Жанейро паранське купецтво і синдикат паранських книговодців. В цій самій справі відбулося заходами робітничого паранського Союза й адвокатської палати дня 25. лютого в Курітибі велике протестаційне віче.

ГРІЗНІ ЗАВОРУШЕННЯ В АВСТРАЛІЇ.

В Австралії в місті Калґурія присудили одного вуглекопа на кару смерти за вбивство чужинця. Як протест проти присуду місцеве населення зробило велику демонстрацію, демолюючи 5 великих гостинниць і кількадесять крамниць, що були власністю чужинців. Підчас сутичок демонстратів з поліцією згинула одна особа, а багато людей було ранених. У висліді демонстрацій юрба опанувала ціле місто.

З ХРОНІКИ КАР.

Дубенське староство покарало інструктора кооперації в Дубні, Федора Кузика, за переведення — як казало староство — нелеґальної збірки на будову народнього дому в Дубні на 300 зл. з заміною на 1 місяць арешту. Кузик відкликався до окружного суду в Рівному, перед яким недавно відбулася розправа. Суд кару староства затвердив. Кузик вніс касацію до найвищого трибуналу.

ВБИВ СОКИРОЮ БРАТА.

В Богородичині, пов. Товмач, якийсь 16-літній Франц Немец убив сокирою у сні свойого старшого брата. Після вбивства зголосився сам на поліції і заявив, що брата вбив з пімсти за те, що він знущався над ним і над матірю.

ЗАЛІЗНИЧІ ЗНИЖКИ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ.

(МП) Дирекція німецьких залізниць постановила давати всім чужинцям, що їдуть до Німеччини найменше на 7 днів, залізничу знижку на 25% на час подорожі по цілій Німеччині. Через це варто тепер їхати до Німеччини, щоб оглянути, як вона виглядає при новому режімі. Для всіх тих, що в березні приїдуть на страстні гри до Оберамерґав, дають знижку на залізниці на 33%. Для таких подорожних будуть відповідно знижені оплати за помешкання в часі їх побуту.

САМОГУБСТВО У ВЯЗНИЦІ.

В Здолбунові (Волинь) викрито фабрику грошей. Арештовано кілька спільників, яких осаджено в острізькій вязниці. Один з арештованих „хемік" Павло Когут, так перейнявся цією подією, що навіть голосно почав говорити про самогубство. Одного разу він десь взяв пять голок та проковтнув їх. Не зважаючи на негайну поміч, Когут умер за кілька годин серед страшних мук.

ВАЛКОМ І СІЛЬНИМ КВАСОМ.

У Львові якась Гелена Ґібчинська обілляла підчас сну свойого любчика, 38-літнього Станислава Ягельського, сільним квасом, а потім кілька разів вдарила його валком від тіста по голові. Ягельського у непритомному стані відвезло ратункове поготівля до шпиталю, а Ґібчинська десь втекла і її пошукує поліція. Здогадуються, що Ґібчинська доконала того злочину з пімсти за невірність Ягельського.

РАДЯНОФІЛЬСЬКИЙ РУХ.

На Волині від якогось часу змічнився радянофільський рух поруч з рухом чисто комуністичним. Радянофіли (бувші сельробівці), щоби не спиняти активізації мас, надають свому рухови назовні форми економічної роботи. З наказу згори вони влаштовують у ріжних місцях Волині так зв. бойкоти міст. У січні вони зарядили бойкот Ковля, який виявився в такі форми: спиняли селян, що везли до міста ріжні сільсько-господарські продукти, визначаючи ціни на них і домагаючися платити по нижчих цінах за фабрикати, а над неслухняними селянами допускалися насильства. У наслідку відбулися численні арешти, при чому значне число арештованих виповнило вязниці Ковля й Луцька. Перед кількома днями переведена таку саму акцію в околицях Рівного й особливо — Олики на Луччині з такими самими наслідками.

В ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ ПРО ШЕВЧЕНКА.

В польських ґазетах „Ґвязда" (з 25. березня) і „Єдносць" (з 22. березня), виданих у Филаделфії, Па., поміщено згадку про 120 уродини Тараса Шевченка враз з віршами, написаними з тої нагоди литовським діячем і поетом, п. Казисом Відікавсказом.

СПОМИНИ АРХИКНЯЗЯ ЙОСИФА.

В Будапешті вийшов 7-мий і останній уже том „Споминів фельдмаршала Архикнязя Йосифа". В книжці цій є подано у подробицях, як цісар Карло висказувався про війну. По останній офензиві в Італії у 1918. р. він заявив архикнязеви, що Австрія не може вже довше вести війни та що не може довше підпадати під впливи Німеччини. Також цісарева Зита домагалася рішучо закінчення війни. Коли Австрія почала вже таки на добре хитатися, архикнязь дораджував цісареви, щоби він коронувався на короля Чехії і довів до персональної чесько-мадярської унії. Але це було вже запізно.

ЗПОЗА КУЛІС СЛУЖБИ КАТІВ.

Дехто думає, що обовязком ката є тільки виконування присудів. Отже ні. Кат мусить бути у постійному звязку з міністерством справедливости, щоби зараз після присуду бути готовим до виконання кари смерти. Мокотівська тюрма у Варшаві є централя, яка полагоджує всі справи катів. Усі три кати в Польщі, Бравн, Палац і Цукерський, підлягають начальникови тюрми, що є водночас їхнім безпосереднім зверхником. Ціла катівська трійка мусить що пів години навідуватись телефоном до централі, чи не має вона для них якої „праці". Коли западе присуд смерти, кат приїздить негайно до мокотівської тюрми, бере зачет на дорогу, шнур, помічника і виїжджає. На випадок, якщо на території Польщі відбувається водночас кілька наглих судів разом, кат виїжджає сам і вже на місці добирає собі помічника з кругів босячні. Помічник такий одержує 50 зл. В теперішніх часах крізи є це великий гріш і тому помічників катів з „аматорства" є всюди досить.

ДИВНА БАБА.

В одної жінки у Велятині (Закарпаття), як доносять ґазети, переводив екзекутор екзекуцію. Жінка ця скинула з себе всю одежу, навіть сорочку, натягла на голову екзекуторови, а потім у костюмі Еви втекла з хати. Проти жінки за цей виступ проти урядової особи розведено карне поступовання за насильство проти орґану властей, і вона буде покарана.

МОНСТР-ПРОЦЕС.

Дня 19. лютого ц. р. в луцькому окружному суді розпочався величезний процес проти 57 комуністів (КПЗУ), у числі яких дуже багато Українців, рештаж Жиди. Це ті, що у свій час відмовлялися прийняти акт обвинувачення польською мовою й зажадали його в українській мові. Процес протягнеться кілька тижнів.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО АПОСТОЛЬСЬКУ АДМІНІСТРАЦІЮ НА ЛЕМКІВЩИНІ

ЛЬВІВ. — Польська преса далі широко обговорює створення греко-кат. апостольської адміністрації на Лемківщині. До розвязки релігійного питання на Лемківщині підходить виключно з політичного боку. Варшавський ендецький католицький орґан „Ґазета Варшавска", пише в статті „Нова унiятська дієцезія" ось що:

„Відлучення національно байдужої Лемківщини від кермованих в українському дусі унiятських дієцезій на сході є фактом з народово-польського становища без сумніву корисним. Лемки не є обняті українською пропаґандою, політичними симпатіями тяжать радше до ворожого українству старорусього табору, який з польського становища є рішучо менше небезпечним від українського табору. Єдиним чинником української пропаґанди серед Лемків були досі молоді священики, виховані в українській атмосфері в досі істнуючих духовних семинаріях, які зрештою часто рекрутуються зпоміж лемківського населення. Без сумніву лише додатні наслідки матиме теж те, що на місці, в спокійній лемківській атмосфері, а не в підмінованім українською пропаґандою Перемишлі чи Львові, буде зорґанізована освіта духовенства для місцевих парохій, як і те, що перетнеться вузли ієрархічної залежности, що лучить церкву на Лемківщині з епископською столицею в Перемишлі, а навіть з митрополією св. Юрія у Львові, Створення нової дієцезії треба тимбільше оцінити як додатне, що в її проводі стає не Українець, але приклонник старорусього табору, який свою льояльність засвідчив хочби тим, що вже від ряду літ повнить службу капеляна в польськім війську".

ВИСТАВИ НА УКРАЇНСЬКІМ ЖІНОЧІМ КОНҐРЕСІ.

ЛЬВІВ. — Мистецька комісія Українського Жіночого Конґресу приготовляє артистичну відзнаку для учасниць У. Ж. Конґресу, а також відповідний мистецький плякат, що має запрошувати жіноцтво до участи в конґресі. Комісія заповідає, що підчас конґресу буде влаштована вистава наших малярок і різьбарок та етноґрафічна вистава, а далі вистава книжок українських письменниць.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ НЕБЕЗПЕЧНІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Інспектор Жеореску твердить, що українські жінки це найбільші вороги румунської держави. Він то обїжджає українські села і після відбуття інспекцій скликує конференції, на яких жалується та піниться на українські жінки, що їх не можна ніяким чином присилувати до того, щоби вчилися румунської мови.

ЮВИЛЕЙ О. АВГУСТИНА ВОЛОШИНА.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Число з 10 березня „Свободи", видаваної в Ужгороді, присвячене о. Августинови Волошинови з приводу шістьдесятьліття його уродин. Підноситься заслуги о. Волошина як священика і народнього робітника, політика, педаґоґа, редактора й автора багатьох книжок. Ювилят був від самого початку своєї діяльности щирим народовцем і обороняв словом і письмом єдність закарпатських братів з українським народом зпід Львова і Київа.

БУДЖЕТ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Як Ґітлер прийшов до влади, то зменшив державні видатки, але по році вони тепер збільшені вдвоє. Зросли головно видатки на армію і фльоту та на будову літаків.

ЮГОСЛАВІЯ В КЛОПОТАХ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Міністер закордонних справ, Єфтич, заклопотаний, бо з усіх сторін йому доносять, що готуються замахи на югославянську державу. Хочуть її розбити. Найбільшими ворогами тої єдности є рідні браття Сербів: Хорвати.

КЕРМОВИКАМИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ЛОНДОН. — Д-р Гуґо Екенер заповідає, що незабаром матимемо правильну комунікацію кермовиками між Европою й Америкою та між Полудневою Америкою і Злученими Державами. Крім того буде заведена подібна комунікація між Европою і Голяндською Східньою Індією.

ФІНЛЯНДЦІ ПЮТЬ НАЙМЕНШЕ З УСІХ НАРОДІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Як знесли прогибіцію, пиянство щезло. Перестали пити жінки і молодь. Статистика виказує, що тепер Фінляндці є найтверезішим народом на світі.

ВІДНОСИНИ В СОВІТАХ.

МОСКВА. — Большевицький симпатик, Волтер Дюранті, стверджує, що промисл Совітів зростає, але жити ще важко, бо всюди бракує цукру, соли, нафти і т. п.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ БУДЕ ВІЙНА?

Нема нині важнішого питання, над питання: чи йдемо до нової світової війни?

Для вияснення цього питання один синдикат американських ґазет вислав до Европи відомого американського кореспондента, Г. К. Никербокера. Цей кореспондент обїхав усі важніші краї, говорив з цілою низкою визначних людей і подавав їх опінії в пресі. Цими днями він самий підсумовує вислід своїх розслідів.

Наперед він підкреслює, що між визначними політиками Европи нема згідности щодо відповіди на питання: чи буде війна? Військовий ґубернатор Штрасбурґа припускає війну. Англійський політик Винстон Чорчіл уважає її за недалеку. Зате президент Чехословаччини, Масарик, і король Болгарії, Борис, уважають її за зовсім неможливу. Інші висказуються з більшою обережністю. Одні можуть заручити, що війна не прийде за 10 літ, інші кажуть тільки, що вона не прийде цього року. Ще інші відговорюються умовами. Австрійський премієр Дольфус і Отто Габсбурґ кажуть, що війни не буде, як самостійність Австрії не буде загрожена.

Назагал, каже Никербокер, настрої в Европі вагаються між страхом перед скорим вибухом війни та надією, що вона не прийде. Годяться вони щодо одного: всі в Европі переконані, що ще одна війна, й Европа буде скінчена. Під Европою тут розуміється европейську культуру, себто ті культурні й політичні надбання, якими відзначається Евтйа від інших частин світа, головно від Азії й Америки.

Никербокер додає, що за останній рік в Европі зросло переконання, що роззброєння є неможливе, бо щонайменше неправдоподібне. Коли неможливе роззброєння, то мусить бути збросння, мусять іти перегони одної держави з іншими за величину армії, за вдосконалення зброї відпору й нападу, перегони в зброєнню на суші, на воді й у повітрю.

Коли йдуть такі мирові переговори, то, каже Никербокер, колись прийдуть воєнні перегони. Перегони в зброєнню мусять довести з часом до такого напруження, що перетяжене ним населення само захоче війни, щоби покінчити з тягарами зброєння сяк або так. Теперішні перегони в зброєнню це тільки тимчасові проби. Нині держави переганяються на пробу, завтра вони перейдуть до справжньої смертельної гри.

Хоч більшість визначних політиків Европи в своїх розмовах з Никербокером заявилися проти думки про можливість війни, Никербокер на основі саме тих розмов робить висновки, що нині нема питання: чи буде війна? Нині на місце цього питання є тільки питання: коли вона буде?

Степан Чарнецький.

В 70-ТІ РОКОВИНИ ЗАСНОВИН УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ У ЛЬВОВІ

(29 березня 1864 року)

У сучасну сіру буденщину нашого наболілого життя привів 1934 рік один ясніший спогад. Цього року доведеться нам святкувати 70-літні роковини заснування й відкриття українського театру у Львові.

І тут, як писали колись у „Русалці Дністровій", „судилося нам послідними бути"... — бо в тому часі в тодішній Австро-Угорщині було вже 59 театрів...

Думка зорґанізувати постійну українську сцену у Львові була одним із перших проявів пробуду та живішого розвитку українського життя в 60. роках XIX. в. в Галичині. Правда, вже давніше виринали думки заснувати мандрівну театральну трупу, коли на схилі 40. рр. аматорські вистави в Коломиї, у Львові та в Перемишлі збудили були таке велике зацікавлення серед тодішньої Громади. Та застій і мертвеччина в культурно-літературному життї не дали здійснитися цим намірам. І щойно після нового животворного подиху з Наддніпрянщини в 60. рр. віджила гадка, кинена раніше о. Львом Трещаківським, і справа театру висунулася знов на чоло наших потреб і змагань. Велика в цьому заслуга Юліяна Лаврівського, що на засіданні виділу „Бесіди" підніс думку заснувати театр, і опісля, дібравши собі гурток охочих до справи людей, зайнявся щиро збиранням складок.

Вже з початком 1864. р. почато підготови до відкриття театру. Дня 9. січня вже була умова з Омеляном Бачинським, і новонастановлений директор забрався пильно орґанізувати театральний гурток, який мав спершу складатися з молодих дилетантів-студентів. Жіночий персонал теж мав складатися з аматорок, і підібрати їх мала дружина директора — Теофіля Бачинська.

З початком лютого 1864 р. виділ тов. „Бесіда" вніс прохання до намісництва у Львові, щоб товариству дозволило відкрити український театр, і вже 15 березня дістав письмо від президії намісництва, яким намісник, ґр. Менсдорф, давав „Бесіді" дозвіл улаштувати 40 вистав 1864. р. у приготованій для цієї справи салі „Народнього Дому" у Львові. А що дирекція німецького театру, на основі привілею цісаря Фердинанда, мала право побирати грошеву оплату від усяких вистав, які відбувались у Львові поза театром Скарбка, — то й український театр, на основі умови з директором німецького театру, Шмідом (допоміг намісник), мав уплачувати до каси того театру за перших 12 вистав (ніби як „відступне зиску") по 15 ринських, а від дальших вистав по 25 ринських австрійських.

На день 29. березня заповіджено першу виставу та святкове відкриття театру.

На цей вечір вибрано „Марусю", мельодраму, перероблену Олександром Ґолембійовським із повісти Григорія Квітки, з музикою директора орхестри волинського дворянського театру, В. Квятковського. — У програму вечора входили ще й інші точки, н. пр., вступне слово віршами (прольоґ) Ом. Огоновського та орхестрові точки.

Як раділо сучасне покоління з приводу цієї події! Які сподівання з нею сполучувало!... Люди вірили, що з відкриттям нашого театру пічнеться „нова щасливіша доба", що той театр „закріпить наші права на самостійно-національне існування" і т. д... „Наша рідна мова", — писав тоді Б. Дідицький, — „українська пісня, мельодії зпід сільської отріхи, будили в старшого покоління щире захоплення, а серед молоді одне і друге просто полонятиме уми й серця й виплекає в неї почування любови до свойого народу"...

* *

Прийшов день 29. березня 1864. р., що „мав записатися світлою подією на скрижалях (таблицях) нашого народнього літопису".

Свято розпочалося торжественною Службою Божою, яку відправив крилошанин Михайло Куземський (пізніше холмський епископ) із двома діяконами. В часі відправи співав хор питомців духовної семинарії. Успенська церква була повна народу...

Ввесь день минав у напружному очікуванні. В 7. год. вечір саля Народнього Дому була вже битком набита, все чекало в поважному святковому настрої. В год. 7.30 заявився галицький намісник ґр. Менсдорф, чимало світських, військових і духовних достойників, що засіли в перших рядах канап. При звуках музики піднялася вгору театральна завіса. На сцені стояв гурт святково прибраних хлопців та дівчат. Зпосеред них виступив Льонґін Бучацький (тоді студент прав, пізніще радник Найвищого Трибуналу в Відні) і з великим чуттяз та зі зрозумінням виголосив прольоґ Ом. Огоновського (це вступне слово написав автор навмисне для свята).

Сильні слова вірша:

„По довгім сні, по сні мов внутр могили
Ми до життя ся знову пробудили" —

падали каменем на дно душ і викликали сльози радости та захоплення.

Після прольоґу заграла музика державний гимн, пізніше ще на сцені проспівали його діти, а тоді в глибині піднеслася друга завіса, і зявився кинутий на полотні образ (трансперент) цісаря (укладу Корнила Устіяновича), а довкола нього вінок із дітей, прибраних за янголів, витав цісаря.

Після того відіграла орхестра „симфонію" М. Вербицького, й почалася вистава „Марусі". В перервах між діями (антрактах) орхестра виконала ще кілька музичних творів, між іншими й коломийку Тимольського.

Вистава „Марусі" вийшла несподівано гарно. Поодинокі ролі грали виконавці прекрасно. Очевидячки, царівною вечора була Бачинська, дуже талановита, що з природи мала для сцени все, що треба; вродлива, гарний голос і понад усе — сценічний хист. Дотримував їй пари добрий, досвідний актор Бачинський. Але правдивою несподіванкою була гра охотників-аматорів; між ними виявились першорядні таланти, такі як Юрчакевич та Нижанковський. Цілість до найменших подробиць випала і складно і гарно. Про це писали однозгідно всі театральні критики: українські, польські й німецькі.

Українська публика, зібрана на першій виставі, з запалом, повна піднесеного настрою, виявила своє вдоволення і признання гарячими оплесками. Вони не вмокали, деколи схоплювалися з силою бурі. Люди били „славу" („браво") цісареви, били після кожної скінченої дії, а то й при відкритій завісі...

Початок був із кожного боку щасливий. Наша сцена стала в місті та в краю предметом загальних розмов, а то й чимось небувалим — сензацією. З огляду на те, що квітки на першу виставу були випродані майже одного дня, дирекція заповіла заздалегідь, що повторить „Марусю" на другий день, але що на той день припадала святкова вистава в театрі ґр. Скарбка під новою управою Мілашевського, „Марусю" відіграли дня 31. березня.

* *

З черги дав театр іще 20 вистав у Львові. З нашого українського репертуару перейшли через нашу сцену: Котляревського — „Наталка Полтавка" (тричі), „Москаль-чарівник" (4), Квітки — „Маруся" (3), „Сватання на Гончарівці" (2), Шевченка — „Назар Стодоля" (2), й Рудольфа Моха — „Опікунство" (1). Всі інші вечорі заповнили складні вистави дрібніших українських одно-і дводієвих творів, н. пр.: Янковського — „Покійник Опанас" (3), С. і Г. Карпенків — „Сватання на вечерницях" (2), Вельсовського — „Бувальщина" (2), В. Дмитренка — „Кум мірошник або сатана в бочці" (1), А. Ващенка-Захарченка — „Один порадував, а другий потішив". А так ішли дві перерібки „Адам і Єва" (з франц. мови), „Козак і охотник" (з нім. перерібка І. Витошинського з музикою М. Вербицького) та два переклади з Корженьовського — „Верховинці" (пер. К. Климкович), та „Майстер і челядник" (пер. Свєнціцький-Лозовський). Як видко, з Галичан уперше на сцену попали: Рудольф Мох (без ніякого успіху) і І. Витошинський (з перерібкою „Козака й охотника").

Наше громадянство навідувало театр численно; особливо горнулася до нього молодь, незвичайною опікою оточувало його й духовенство. Сучасна наша преса з задоволенням підносила, що на дальших виставах у театрі були: ґр. Дідушицький, ґр. Міра, ґр. Потоцький, якийсь нащадок старого українського роду князь Г., дідич із Київщини Різнич, та досить багато польської й німецької публики.

Дуже популярні серед громадянства були фотоґрафічні знимки з „Марусі" й „Назара Стодолі".

Наш театр на досвітку свого існування мав чисто український характер. Зі сцени гомоніло українське слово. Урядовою мовою театральних обяв, листування управи й розмов між акторами була жива народня українська мова, оповістки друкували — фонетичним правописом...

Так проминув перший сезон українського театру у Львові. На запрошення Т. Білоуса, директора коломийської ґімназії й посла на краєвий сойм, наша дружина виїхала з усіма артистами й театральним майном жидівськими бриками до Коломиї...

*

Дня 29. березня минає 70 років із того часу. Можна сьогодні повторити слова з Франкової поеми: „далека й довга зийшла та дорога — до соняшних палат"... („Цвілля"). Різними дорогами котився наш театр за ввесь свій вік на широкому просторі від небесних злетів до болючих упадків...

А проте в межах важких умов і спроможности служив він вірно, з пожертвуванням свойому громадянству та ніс рідне слово й рідну пісню в найдальші закутини галицької волости... — („Життя і Знання").

ДЕЩО ПРО ТЕ, ЧОГО МАЙЖЕ НІХТО НЕ ЗНАЄ.

(УП) Майже до найновіших часів мало котрий володар знав, над якою скількістю людей та над яким простором землі він панує. Ба навіть володарі не знали, як сильною була їх армія, коли йшли на війну. Нині нпр. ми знаємо, що стара римська держава мала коло 60 міліонів мешканців. Всі старі цифри перебільшені й оперті на здогадах.

Також з роду в рід передавано, ба навіть понаписувано в шкільних підручниках, що перський король Ксеркс вибрався був у похід на Грецію з 2 міліонами вояків. Разом з обозами його армія виносила коло 5 міліонів людей. Переказують навіть, що він числив свою армію в той спосіб, що уставив був 10 тисяч вояків в квадрат, огородив його, а потім перепускав туди всю армію. Сьогодні на підставі досвідів можна сказати, що колиб його армія мала була 2 міліони вояків, то передні сторожі тої армії могли би були бути над Гелеспонтом, а задні — в столиці держави, Перзеполі. Отже цифри, подані Греками про це, невірні і служили мабуть лише на те, щоб придати своїй побіді більшої слави.

В міжчасі повстали ріжні великі й малі держави, як от держава з 30 міліонами кв. км., і держава Ватикану, завбільшки маленького острова. Одна і друга мають суверенні права. До карликів-держав числиться князівство Монако, република Сан Маріно, Андора й інші. Таж сама ріжниця є і в скількости мешканців. Великі держави числять мешканців на сотні міліонів, а нпр. Ватикан має лише 1,044 мешканці. На Алясці жиє на площі в 100 кв. км. 4 особи, на Сибірі 130, у Німеччині 14,000, в Англії й Бельгії по 27,000, а в Єгипті коло 40,000. Показується, що держави, які не ведуть воєн, як Данія й Еспанія, мають надмір жінок, а Болгарія, яка майже вічно веде війни, має надмір чоловіків. Цікаво також, що Ватикан має коло 30% жіночого населення, хоч з правила повинен би мати їх трошки менше.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 1-го квітня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів бути присутними, бо є важні справи до полагодження. — Н. Судчак, секр.; І. Михальцевич, кас.; В. Дольський, предс.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336 подає до відома, що збори відбудуться в неділю, 1-го квітня, в годині 1-ій пополудни, в гали У. Н. Дому. Проситься членів явитись на збори і вирівнати свій довг. Членів, котрі ще не переписались зі старого до нового роду обезпечення, просимо переписатись на цих зборах. — Гр. Степнек, фін. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Ів. Франка від. 241, повідомляє всіх членів, що квартальні збори відбудуться 1-го квітня, в годині 1.30 пополудни. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Рівнож на цих зборах будеться обговорювати справу 40-літнього ювилею нашого Батька Союза. Збори відбудуться в церковній гали, при Блекстон вул. — М. Камфонік, предс.; С. Щеньґор, кас.; Гр. Кічак, фін. писар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється всіх членів Тов. Єдність, що місячні збори відбудуться в неділю, 1-го квітня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 847 Н. Франклин вул. Збори скликується один тиждень скорше тому, бо на 8-го квітня припадають Великодні Свята. Взивається всіх членів прийти на означений час. — С. Гвоздь, секр.

Зрозуміла.

Пані (після суперечки відчиняє нараз двері та каже до Льокая): Ви підслухували, Іване?

Льокай: Ніколи в житті, прошу пані!

Пані: То чогож волосся стоїть вам дубом?!

ВІДПОКУТУВАВ

(Оповідання з козацьких часів).

(7)

— Чи ти підеш тоді, куди я тебе поведу? Чи віриш мені, що зроблю все можливе для твого щастя?

— Для мого щастя? — сказала з гіркою усмішкою. — Чи я ще можу бути щаслива на сім світі? Щастя вже не для мене!

— Жий надією. Ти ще молода. Ти щойно зачнеш жити.

Козак оглянувся, чи не надходить його товариш, бо хотів дівчину обійняти і поцілувати. Дарчана ще не було, та зате на порозі появився Мікула, котрий сердито глянувши на доньку, крикнув:

— Може би ти пригадала собі батька, що і він хоче їсти, не лиш ті твої якісь там!

— Іду, тату, іду! — відповіла дівчина. — Каша для вас вже готова.

— Каша? Звідки ти взяла кашу. Нині в цілій нашій оселі нема одного зерна каші.

— Я заміняла за баранину. Сей козак зїв нашу баранину, нам дав свою кашу.

На вість, що є каша, лице мочиморди подобріло. Він спитав козака:

— Вже ідеш? Куди?

— Іду на Очаків.

— Чого?

— Викупити одного невільника з татарської неволі.

В тій хвили Дарчан причалав на своїм коні. Побачивши його, Мікула спитав:

— Ти щойно тепер приїхав?

— Я вже вчера був тут з отсим козаком. Як би ми були не надїхали, то нині ти був би знайшов твою жінку зарізану; може також твою доньку.

— Зарізану? — спитав тривожно Мікула. — Був може наскок якого чужого ворожого татарського чамбула?

— Ти сам був би їх порізав! — гукнув Дарчан. — Горівка перемінила тебе в люту, хижу звірюку. Не соромно тобі?

Мікула поклав руку на поясі в місці, де все всунений був його кинджал. Неначе здивувався, що його там нема, бо не тямив, щоби витягав.

— Твій ніж у хаті під дверми, — сказав йому Дарчан. — Ним хотів ти вчера зарізати власну жінку. Тьфу!

— Не плети дурниць! — воркнув Мікула.

— Се не дурниці. Як би не ми оба, то нині тебе були би вели під шибеницю!

Мікула поблід і сказав ледви чутно.

— Я нічого не знаю...

Рормовляючи так, Дарчан окульбачив свого коня. Вже сидячи в кульбаці, гукнув до Заприводи:

— Чи ви лишаєтеся?

Махнувши шапкою в сторону хати, Дарчан пустився вперед. Запривода усміхнений, буцімто весело промовив до дівчини, подаючи їй на прощання руку:

— Спасибіг тобі, дівчино, за те, що погостила нас і бувай здорова!

Дівчина спаленіла, бо в руці почула перстень. Козак скочив на коня і почвалав за Дарчаном.

— Дуже плакала, як ви розставалися? — спитав Дарчан глумливо.

— Тепер плаче за вами! — відгризся Запривода... Ага! Хоч ви мене нею натягаєте, я не знаю, як вона зветься; та моя, як ви гадаєте, найлюбіша: Каська, Мариська, Тандзя, Настя, Текля, Параня, Євка, чи як там ще. Може би ви сказали мені, щоби я не забув, кого люблю?

Дарчан розсміявся і відповів:

— Бігме, і я не знаю! Я ніколи не чув, як її кличуть, самої не питав. Чи не кажете ви так тільки на те, щоби мати будьтоби оправдану причину вернутись і спитати?

— Чи ви хочете, щоби я вам відповів яким крепким словом?

— Не сердьтеся! Я її вже ні словечком не згадаю... як і ви про неї не згадаєте.

Дівчина цілу днину крутилася в хаті і коло хати усміхнена, весела, вдоволена з себе. Дивлячися на неї, ніхто був би й не подумав, як то сеї ночі було в її хаті.

— Шкода, що поїхав, — думала. — Шкода, бо не мав нагоди докінчити. Добре, бо як би був ще й, наніч лишився, то без бучі між ним і Гойдишем не обійшлось би. Гойдиш мабуть нині прийде. Коби лиш не надійшов Мацах!

Неначе на памятку по собі, колишній праліс у степу полишив пару старих дуплавих буків. В тих дуплах гніздилися сови. Коли сонце скотилося вниз, розпочиналася совяча музика. Тоді Ганка, бо так звалася дівчина, виходила з хати, сідала на порозі і наслухувала. З сего совячого хору вона вміла, неначе вилущити голоси, що її кликали під село, чи під того бука. Знаючи, звідки йде та частина совячого хору, вона також знала, хто то кличе її. Також під кождим з тих дерев той окремий голос звучав троха інакше, як всі інші.

— То Гойдиш! — подумала, витягнувши голову ухом в сторону кущів коло жерельця, коло котрого рано знайшов її був Запривода. — Коби тільки не надійшов Мацах!

Хильцем поза хату дівчина побігла до жерельця. Там справді дожидав її Гойдиш, парубок з сусідньої, півтори милі віддаленої оселі.

— Я чув, що у вашій хаті були якісь гості. — промовив Гойдиш, обіймаючи дівчину. Люди бачили, як нині рано відїздили від вас.

— Та були, відповіла Ганка. — Вони поїхали на Очаків і у нас ночували.

— У вас, чи у тебе? — спитав парубок.

Ганка вдарила його легко запаскою по лиці і відповіла:

— Чому зараз у мене? Може вони на мене й не дивилися? На тебе задивиться кождий, хоч би з него вже сипалося старече порохно.

Ганка захихотала і каже:

— Один таки задивився.

— І що з того вийшло?

— Ще нічого. Хоче женитися.

— З тобою?

— А з ким же, як задивився на мене?

— Ти, дівчино, маєш щастя!

— Колиж бо всі ті, що хочуть женитися, дуже скоро стають скучні. Вони також дуже небезпечні, бо звичайно заздрісні.

— До заздрости не треба давати причини.

— Може ти хотів би, щоби я, як вийду за котрого з них, не давала йому причини до заздрости?

Обіймив її за шию і поцілував.

— Ти, Циганко, маєш щастя. То вже третий твій наречений?

— Моя мама Циганка, я ні!

— Як твоя мама Циганка, то ти таки Циганятко. Бодай півЦиганка. Тому то ти така шельма. Поцілуй мене!

Дівчина стала наслухувати, поклала палець на устах і з жахом шепнула:

— Він!

— Хто такий? Може той новий твій наречений?

— Ні, перший. Я не дурно потерпала, що його нині принесе чорт. Іди геть, я мушу до нього.

— Нехай троха почекає. Може, розсердиться і цілком тебе покине. Так було би найліпше.

(Далі буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Дня 16. березня відбулися перші збори відділових урядників, скликані головним радним п. Т. Шпікулою, в справі відсвяткування сороклітнього ювилею У. Н. Союза. На зборах були репрезентанти 13 відділів.

На тих зборах вибрано Ювилейний Комітет, який складається з секретарів усіх відділів У. Н. Союза в Шікаґо й околиці, котрі беруть участь у святі. Який відділ не був заступлений, той може надіслати репрезентанта. Про наступні збори повідомиться картками. Відділи з околиць зволять зголоситися до секретаря на нижче подану адресу.

Комітет взявся до праці. Вже винаняв галю на Ювилейне Свято, яке відбудеться дня 20 травня в галі школи Шопена при Райс вулиці, між Вестерн Евеню і Кемпбел. Замовлено теж до виступу Український Хор міста Шікаґо. Установлено 35 центів як вступ для старших, а для дітей нижче 16 років 10 центів. Тікети будуть роздані відділам до розпродажі на наступних зборах.

Зприводу цього Концерту і Ювилею відносимося з просьбою до всіх українських парохій і всіх українських місцевих організацій в Шікаґо, щоби ласкаво здержалися в той день від влаштування своїх підприємств і тим не стали перешкодою в відсвяткуванню такого великого народнього торжества, яким є для нашої іміґрації в Америці 40-літній ювилей У. Н. Союза.

ЗА КОМІТЕТ:

Т. Шпікула, предсідник.
В. Саган, касієр.
П. Підлісний секретар: 2655 N. Sayre Ave., Chicago, Ill.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заклик балетмайстра В. Авраменка.

Від імені Школи Національного Танку видав балетмайстер, п. Василь Авраменко, заклик до учнів Школи в справі ювилею У. Н. Союза. Згадавши за працю Школи Національного Танку на полі народнього мистецтва, підноситься в заклику, що та праця не була би виконана, якби Український Народний Союз не давбув виступам Школи Національного Танку моральної і фінансової допомоги. Тепер прийшла пора, що учні Школи, Танцюристи і Танцюристки повинні по місцевостях відплатитися У. Н. Союзови за ту допомогу і стати до роботи зі всіми Комітетами Ювилейних Свят, влаштуваних в 40-літні роковини заложення У. Н. С., щоб У. Н. Союз скріпити та тим причинитися до скріплення українського руху в Америці.

ЛУДЛОВ, МАСС.

Дня 11 лютого відбулися збори товариства ім. І. Франка, від. 253 У. Н. Союза, на яких предсідник Василь Босик пояснив справу ювилею У. Н. Союза. На тих зборах вибрано комітет, який має занятися влаштуванням ювилею. Дня 25 лютого відбулося засідання комітету, на якім вирішено, що Ювилейне Союзове Свято має відбутися 5 травня б. р. Ухвалено запросити на це свято позамісцеві товариства з Ґолійок, Масс., Савт Дірфілд, Масс. і з Гартфорд, Конн. Просимо позамісцеві згадані товариства здержатися на той день від інших підприємств.

До Ювилейного Комітету ввійшли: Іван Приступа, предсідник; Петро Павлів, касієр; Михайло Кульбанський, секретар; Дамян Харко і Павло Хомин, контрольна комісія.

Ювилейний Комітет.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(10)

Місячні звіти і протоколи.

Крім листування з поодинокими відділами ввесь рух членів та важніші ухвали головного уряду й екзекутивного комітету У. Н. Союза були проголошувані мною через часопис у місячних рекордових звітах, в організаційних повідомленнях, чи то в протоколах. Рух членів був проголошуваний у „Свободі" кожного місяця. Тому, що на цей рік припадала 18-та конвенція У. Н. Союза, то зараз по конвенції проголосив я конвенційний протокол. Другий з черги проголошений протокол був з надзвичайного засідання головного уряду У. Н. Союза, що відбулось у днях 14 і 15 липня. Далі слідували протоколи з нарад головного екзекутивного комітету, яких за час мого урядування за останніх 6 місяців було 6, а саме: наради з 10 липня, 7 і 20 вересня, 11 жовтня, 4 листопада і 15 грудня 1933 р. Крім того були подавані в часописі важніші повідомлення, як: у справі переходу дітей з Молодечого Департаменту до старших і полученої з тим одноріччної безплатної вкладки, в справі вибору Союзових лікарів, в справі заплати тим лікарям, як також відповіди на ріжні запити.

Ухвали 18-тої конвенції і надзвичайного засідання Головного Уряду У. Н. Союза.

18-та конвенція перевела деякі ухвали, а виконання їх оставила головному екзекутивному комітетови. Чи ті ухвали виконано, і як їх виконано, про це згадував гол. предсідник У. Н. Союза. Я можу тільки додати це, що з усіх тих ухвал остається неполагодженою тільки справа видання нового статута. Як відомо, на 18-тій конвенції переведено багато змін у статуті, одначе це була тільки незначна частина тих змін, які треба було поробити. Властиві зміни, які відносяться до переходу членів зі старого до нового роду обезпечення, прийшлося переводити вже самому екзекутивному комітетови, згідно з загальною директивою конвенції. З уведенням тих змін була получена велика праця, для якої треба було присвятити багато часу. А що того часу все було замало, то я разом з гол. предсідником працював над тими змінами головно в суботи пополудні та в неділі. Тому викінчення тої роботи забрало довший час. Та всетаки з кінцем грудня вся робота була викінчена і статут передано до друку.

Треба згадати тут ще про конвенційну ухвалу в справ календарів. Знаємо, що конвенція знесла Союзові календарі, а натомісць припоручила головному екзекутивному комітетови видати, як це буде можливо, безплатні стінні календарі. Отже У. Н. Союз не видавав стінних календарів, але, видаючи тепер спеціяльну книжку з нагоди обходів сороκліття нашої організації, яка в короткому часі буде розіслана по всіх відділах для кожного члена, поміщено в тій книжці короткий календар. Коли я згадую про справу календаря, то до цього є причина. На протязі листопада і грудня головна канцелярія отримала багато листів від урядників і членів ріжних відділів у справі календарів. Члени висказують у тих листах невдоволення через знесення календаря. Вони твердять, що за Союзовий календар, який коштував тільки 30 центів, все варта було заплатити ту ціну. Супроти таких домагань членів я вважаю, що головний уряд повинен на тім засіданню ухвалити якесь рішення в тій справі.

(Далі буде).

„Одинокий".

— Чи ти дістала мій лист? Чому не відповідаєш?

— То це ти підписався „Одинокий, до якого належиш"?

— Так.

— А я всеньку ніч думала, від кого той лист...

Наші діти.

— Мамо, чи Бог сотворив усе?

— Так, дитино.

— І тітку Ромцю?

— Так.

— То Бог мусів добре всмітися, як тета була готова.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана члениця 1 від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю у моїй недузі. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союза. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Марія Kописцянська.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку Стефані Макарі. Також дякую урядникам бр. св. Володимира, від. 179 в Ст. Луіс, Мо., за їх труд.

Олена Макара, вдова.

— Панно Марійко: чи ви граєте на фортепяні?

— Ні,

— Панно Марійко: чи не хотілиб ви вийти за мене?

Синок (сидить на колінах свого батька в трамваї): — Тату, чи можу відступити моє місце тій пані, що стоїть біля дверей?

УВАГА! ТРЕНТОН, Н. ДЖ.! УВАГА!

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ УРЯДНИКІВ СЛІДУЮЧИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА: 116, 245 і 362 і з БРИСТОЛ, що

ЗБОРИ

В СПРАВІ ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА У. Н. СОЮЗА

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 18 ВУДЛАНД СТ., В ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНИ. 74

Присутність всіх урядників є конечна.

Ювилейний Комітет.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКА СІЧ, ВІДДІЛ 59 У. Н. СОЮЗА

звертається з просьбою до всіх українських Товариств і Парохій з Бриджпорт, Конн., і околиць, щоби не улаштовували ніяких забав чи представлень або концертів

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1934 РОКУ

бо в цей день відбудеться

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО У. Н. СОЮЗА

Комітет Ювилейного Свята У. Н. Союза в Бриджпорт, Конн.

74

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Перший концерт „Приятелів Української Музики".

В четвер, 22. березня ц. р., в будинку Studio Club, 210 E. 77th St., New York City, відбувся перший концерт „Приятелів Української Музики".

Вступне слово виголосила пані Флоренс Гудсон Ботсфорд. У своїй промові вона підкреслила щирий характер, побут і мистецтво українського народу. Як вона була в нашім краю яких 20 років тому, то бачила там біленькі чепурні хатки й зелені садочки. З усього найбільше подобалася їй тоді українська пісня, яка ще й досі дзвенить у її душі.

Після того проф. Роман Придаткевич (скрипка), пані Марджори Кенеди (челльо) і п. Джан Альстранд (фортепян) відіграли твір Василя Барвінського „Тріо А моль", яке складається з трох частин: Andante sentimentale-allegro energico; Andante; Allegro a la Kolomiyka. Це одна з перших композицій Барвінського, написана під впливом клясиків і нових французьких майстрів, але має свою оригінальність. Мельодійність і чепурність — це головний характер Трія.

Дальшою точкою програми були три українські народні пісні, зладжені п. Придаткевичем на сопран, скрипку і фортепян. Перша пісня — The Little Quail. Іноді акомпаніямент видався заважкий, але так і повинно бути, бо це не була пісня або форма романси, але „тріо", де кождий інструмент має свою власну ролю. Друга пісня, Christmas Carol, це кольоритна ілюстрація. Темою до третьої пісні, The Girl and the Bagpiper, композиторови послужила відома народня пісня „Ой ходила дівчина беріжком". Цей твір цікаво зґармонізований і вдало зроблена імітація кобзи. Живий ритм, віртуозність скрипкових пасажів і ріжнородність фортепянової партії робили добрий настрій голосови, котрий співав головну тему. Остання композиція була повторена.

Партію сопрана відспівала відома оперова співачка, пані Ольга Дворжицька. Голос її добрий, на всіх реґістрах рівний і ясний.

Пяніст, п. Альстранд, виконав свою ролю з великим мистецтвом і артистичністю.

Партію скрипки виконав сам композитор.

Композиції п. Придаткевича — це цікаві малюнки, оригінальні, свіжі, як ранні зорі; мають багато кольору і характеристичні.

Невелика галя була цілком виповнена. Між Американцями було багато Українців. Присутні були Кошиць, Архипенко, Гайворонський і чимало ріжних діячів мистецтва.

Після концерту відбувся коротенький мітинґ. Подібні концерти мають відбуватися кождого місяця.

Цікаво бувати на таких концертах, знати, що є нового в нашім мистецтві, а через те знати й почувати наше життя: де ми є і що за люди ми є.

Наша дума, наша пісня
...... слава України.

Павло Углицький.

Карапущак оповідає товаришам, як він упав у багно й ледви витягли його.

— Я виліз був на дерево, щоби відтам стріляти. Гиляка зломилася. Я впав у болото, тону щораз глибше...

— Ну, і як глибоко ти запався?

— По коліна.

— Е, то ще не таке страшне.

— Гарно, не страшне. Таж я летів із дерева головою вперед!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зорґанізовано перший „Хор ОДВУ" в Америці.

Віддавна чулося між українським громадянством Ню Йорку вислови побажання, щоби зорґанізувати в місті добрий національний хор, такий, що мав би сильну підставу до існування і який своєю вартістю відповідав би Ню Йоркови, як осередкови українського життя в Америці.

Справа хорів у Ню Йорку представляла дотепер чимало клопотів, бо ми мали незалежні хори і вони не могли вдержатися, або хори церковні, а ними не завсіди можна було послугуватися на ріжних українських святах. Треба нам отже доброго хору, щоби не тільки свята наші прикрашав своїми виступами, але щоби вмів зарепрезентувати гідно гарну українську пісню перед чужинцями, до чого трапляються дуже часті нагоди.

Таку потребу бачили і члени ОДВУ в Ню Йорку, зокрема ці, що живо інтересуються музикою та співом і рішили розвязати цю проблєму через зорґанізування „ХОРУ ОДВУ".

Хор цей зорґанізовано дня 13-го лютого ц. р. На перші сходини зійшлися до Укр. Нар. Дому запрошені старі і свіжі співаки й одноголосно погодилися на це, щоби такий хор створити. Тим вони дали вираз опінії загалу, серед якого віддавна почувалося голоси, що організація ОДВУ одинока тепер може зорґанізувати такий хор та дати йому солідну підставу до існування та гарного розвитку.

ОДВУ переводила вже не одну важку працю, яку завсіди, з помічю всього симпатизуючого з нею громадянства, виконувала успішно. Тому раз принята думка зорґанізування такого хору знайшла скоро своє здійснення. Кожний знав, що цей хор матиме запевнене існування.

На згадані перші збори, получені з пробою голосів, зійшлися не тільки члени ОДВУ, але і не-члени, які дуже радо погодились на працю в хорі під надзором ОДВУ. Справу поставлено так, що не всі члени хору мусять належати до ОДВУ, зате всі мусять підпорядковуватися зарядженням проводу ОДВУ, наскільки йтиме про саму хорову працю.

Завдяки проф. Ю. Кириченкови, якого попрошено на диріґента, хор цей вже за два тижні був згармонізований та виступив перший раз на Святі Ольги Басараб, що відбулося заходом Укр. Чер. Хреста, від. ОДВУ ч. 30, в Ню Йорку дня 4-го березня ц. р. На цьому виступі хор вивязався прекрасно, як цього можна було сподіватися.

Другі збори відбулися дня 6. березня ц. р. Прибули 47 осіб, старих як свіжих співаків, членів і не-членів ОДВУ. На тих зборах вибрано формально уряд Хору й обговорено всі справи, важні для його діяльности набудуче.

Предсідник зборів, яким був заст. голови Центр. Управи ОДВУ, тов. М. Новак, попросив всіх присутних висказати свої погляди на цю справу. Забрали слово п-на Марійка Кісіль, п. Грицишин, п-на Красновська, п. Похмурський і п. Яновський, і всі висловили щирі бажання працювати в такому хорові та віру в це, що ця хорова організація йтиме повним ходом вперед та гарно розвиватиметься. Деякі з них звертали у вагу на це, що співаки повинні розуміти свою працю в Хорі ОДВУ як працю не тільки виключно для особистого задоволення, але як працю для великої націоналістичної справи й закликали тих, що не є членами ОДВУ, такими скоро зістати. Предсідник Новак заявив, що належання хористів до ОДВУ залежить від доброї волі їх самих.

Вибрано уряд хору, до якого увійшли слідуючі: Грицишин, голова; пані Ольга Котович, заст. голови; С. Ковальчук, секретар рекорд.; І. Харамбура, секретар фінансовий; п-на Розалія Красновська, касієрка; п-на Марійка Кісіль і В. Черватюк, організатори. Михайло Скоробогач, директор хору. Проф. Юрій Кириченко, диріґент хору.

Хор має перед собою найкращі перспективи набудуче, беручи під увагу його чудові жіночі та чоловічі голоси, енерґійний та молодий уряд, доброго диріґента й часті нагоди до виступів перед своїми та перед чужинцями. Віримо, що під вправною рукою проф. Кириченка хор цей одержить якнайкраще вишколення та буде репрезентувати як пристало наше народнє мистецтво. Віримо також, що його праця задоволятиме вимоги нашого громадянства та що, з другого боку, він стрінеться зі щирою його симпатією та піддержкою.

Проби хору відбуваються кожного вівтірка в салі Українського Нродного Дому на 6-тій вулиці в Ню Йорку, від години 8-мої вечером. Свіжі співаки можуть приходити відразу на проби, або теж зголошуватися до директора хору, тов. М. Скоробогача, на адресу: M. SKOROBOHACH, P. O. Box 13, Sta. D., New York, N. Y., або теж до Центр. Управи ОДВУ в Укр. Нар. Домі.

Ст. Ковальчук,
рек. секретар Хору.

ПЕКЛО!

„Наш Прапор" пише під повищим наголовком:

„Маємо в руках світлини, видані европейським Комітетом помочі голодуючим на совітській Україні і на Кубані. Бачимо і жахаємося! Це обдерті і бідні, беззахистні українські діти, що переходять юрбами з місця на місце; це загибаючі бідні, голодні діти в захисті; це костомахи померших від голоду! Голод у 20-му століттю в Европі! Бож совітська Україна — це Европа!"

Обговорюючи й подаючи цифри, як совітська влада штучно викликала голод на Україні, в статті говориться:

„Та чимраз гостріше ставиться Москва до України. З партії виключено 24.2% членів і 38.9% „кандидатів". Населення України перекидають масово на північ. Затирається залишки всякої „українізації". Вкінці для більшого ще московського натиску переноситься „столицю" совітської України з Харкова до Києва, щоби з одної сторони віддати харківський промисловий центр під виключно московський вплив, а з другої сторони, щоби в Києві притоптати українство московським чоботом. Але український національний організм перенесе це все на собі і вийде з положення переможцем. А по такім досвіді і по такій життєвій школі Україна зуміє вже використати свою перемогу"

ЗА МЕЖУ.

У Тарашанах (Буковина) між селянами Василем Арійчуком і Юрієм Ведлинським був давній спір за межу. Недавно підсів Арійчук край села на Ведлинського, що був у Черновцях. Коли Ведлинський минув Арійчука, цей ударив зза плечей Ведлинського колом по голові й бив доти, доки Ведлинський не зімлів. Арійчука арештовано, а Ведлинського відставлено до шпиталю.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(76)



Як Тарзан далі стояв просто, король Елькомоельгадо вдивився в нього. „Клякай, рабе!" — крикнув Зоантрогаґо. Потім, пригадавши собі, що новий раб не розуміє, чарівник приказав Комодофльоренсалеви приказати Тарзанови клякнути. Але Тарзан потряс головою.

По хвилі вагання король рішив побороти свою гордість та сказав: „Це тільки дураквевіжа. На другий раз навчи його, заки приведеш його перед моє обличе". ...У джунґлях, на деякій віддалі звідти, відділ жінок, коло пів сотні, вийшов, щоби покарати чоловіків.

Як далеко назад сягає память жінок Алалів, ще ніколи чоловікам не впало в голову не слухати жінок або важитися не боятись їх. Вони були в злому гуморі, коли попали на громадку чоловіків на полянці серед ліса, як вони сиділи коло вогню й пекли печеню з дикої серни.

Ще ніколи передтим жінки Алалів не бачили чоловіків, так гарно прибраних. Вони все були дуже тоненькі, а тут, відколи Тарзан дав їм зброю, вони виправилися. Жінки підкрадалися щораз ближче й ближче, коли один з чоловіків подивився довкола себе й побачив їх.